

Valtioneuvosto
Lausuntopalvelu.fi
VN/25733/2021

Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnos

Esityksen tarkoituksena on laatia Suomelle digitalisaation ja datatalouden murroksessa menestymiseksi ja kansallisen digitalisaatiokehityksen ohjaamiseksi vuoteen 2030 ulottuva kansallinen strateginen etenemissuunnitelma - digitaalinen kompassi. Tavoitteena on luoda digitalisaatiolle ja datataloudelle yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet vuoteen 2030.

Digitalisaatiokehityksen kokonaisuuden johtamiseksi ja suuntaamiseksi valtioneuvosto asetti syyskuussa 2021 digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon ministerityöryhmän. Maaliskuussa 2022 ministerityöryhmän tehtäviin lisättiin myös kyberturvallisuus. Ministerityöryhmä linjasi Suomen digitaalisen kompassin laatimisesta.

Suomen digikompassi muodostuu EU:n digikompassin mukaisesti neljästä osa-alueesta: osaaminen, digitaalinen infrastruktuuri, yritysten digitalisaatio ja digitaaliset julkiset palvelut.

Tehy ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnosta. Tehy on antanut lausunnon myös aikaisemmasta luonnoksesta Suomen digitaalinen kompassi. Tämän 2. luonnoksen lausunnon kommentit koskevat osa-alueita, jotka käsittelevät osaamista ja digitaalisia julkisia palveluita.

Kokonaisuutena 2. luonnos on selkeä ja melko realistinen kokonaisuus. Tulevaisuudessa on tärkeää, että digikompassin vaikuttavuutta arvioidaan riittävän usein sekä seurataan tuloksellisuutta ja tehokkuutta. Digikompassia on tärkeää täydentää ja muokata riittävän usein, jotta tavoitteet vastaavat sen hetkistä tilannetta.

Osaaminen

Digitalisoituvassa yhteiskunnassa hyvät digitaaliset taidot ovat kansalaistaito. Hyviä digitaalisia taitoja tarvitsevat niin sosiaali- ja terveysalan työntekijät kuin yritykset ja kaikki kansalaiset. Taitojen kehittämisen on oltava jatkuvaa, jotta pystymme kohtaamaan uudenlaisen ja kehittyvän työelämän, teknologisen kehityksen ja väestön ikärakenteen muutokset. Tutkimus ja koulutus on otettava aktiivisesti mukaan tuottamaan toiminta- ja kilpailukykyämme edellyttämää uutta tietoa ja osaamista digitaalisesta maailmasta.

Tehy pitää tärkeänä, että luonnoksessa on huomioitu tarvittavien digitaalisten perustaitojen hankkiminen ja se, että taitojen hankkimiseen tarvitaan toimiva tuki ja tarjonta. Etäyhteydet mahdollistavat konsultaatiot ja erikoisasiantuntijoiden saatavuuden tasapuolisesti kaikkien kansalaisten käyttöön, mikä parantaa alueellista tasa-arvoa. Kuitenkin pitää varmistaa haavoittuvassa asemassa olevien ja vieraskielisten palvelujen saatavuus. Pitää huolehtia siitä, että digitaalisten palvelujen rinnalla on korvaavat palvelut.

Työntekijöiden perehdytyksestä pitää huolehtia, koska se voi vaikuttaa positiivisesti käyttäjien asenteisiin osaamisen lisäksi. Digitalisaatio edellyttää henkilöstön roolien ja vastuiden täsmällistä määrittämistä. Tietojen käsittelyyn oikeutetut saavat käyttää tietoja ja järjestelmiä vain asianmukaisesti työtehtävissään. On huolehdittava, että työvuoroissa on riittävästi sellaista henkilökuntaa, joilla osaaminen ja valtuudet riittävät digitaalisten järjestelmien käyttöön, yleisimpien ongelmatilanteiden ratkaisuun, henkilöstön ja opiskelijoiden perehdyttämiseen sekä järjestelmien käytön harjoitteluun.

Digitaaliset julkiset palvelut

Tehy pitää luonnoksen päätavoitteita, joissa on tarkoitus taata yhteentoimivat ja kokonaisturvalliset julkiset palvelut hyvänä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistamisen ja digitalisoinnin tavoitteena on taata kansalaisille, yrityksille ja organisaatioille sujuvat ja turvalliset palvelut. Lisäksi toimiva julkinen hallinto tarvitsee toteutuakseen selkeitä poliittisia tavoitteita ja päätöksiä sekä investointeja julkisen sektorin digitalisaatioon. Palvelujen tulee olla oikea-aikaisia, vaikuttavia ja tehokkaita. Se edellyttää sekä uusia toimintamalleja että digitaalisten palvelujen laajamittaista käyttöönottoa.

Helsingissä 15.9.2022

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Tiina Vartiainen, Työelämäasiantuntija, tiina.vartiainen@tehy.fi, p. 09-54227197